

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond:

hem bij zijn aanhouding op 6 februari 2007 hebben gefouilleerd en geboeid;

althans één politieambtenaar, hard op de handboeien heeft gedrukt om hem een bepaalde richting op te laten lopen;

zijn verzoek om de handboeien tijdens het vervoer naar het politiebureau los te maken hebben geweigerd;

gedurende bijna de hele rit het achterraam van de auto hebben opengezet.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 6 februari 2007 gingen vier politieambtenaren naar een woning te Ca. om daar een vrouw buiten heterdaad aan te houden. De politieambtenaren hadden tevens een bevel aanhouding heterdaad voor een man, van wie bekend was dat hij nauw bevriend was met de vrouw. In de woning van de vrouw troffen de politieambtenaren verzoeker aan. Omdat er een kans was dat verzoeker de man was die de politieambtenaren ook buiten heterdaad mochten aanhouden, verzochten de politieambtenaren verzoeker zich te legitimeren. Verzoeker weigerde dit meermalen, waarop verzoeker uiteindelijk werd aangehouden. Verzoeker werd vervolgens gefouilleerd en geboeid en met een onopvallende dienstauto overgebracht naar het politiebureau.

2. Verzoeker kon zich niet vinden in deze gang van zaken en diende op 21 mei 2007 een klacht in bij het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. Verzoeker klaagde erover dat hij was aangehouden, gefouilleerd en geboeid. Ook klaagde hij erover dat een politieambtenaar constant op zijn handboeien bleef drukken en dat tijdens de autorit naar het politiebureau een autoraam openstond. De korpsbeheerder liet op 29 juni 2007 weten de klachten van verzoeker ongegrond te achten. De korpsbeheerder achtte het boeien en fouilleren van verzoeker niet onjuist, nu verzoeker verzet had geboden en niet bereid was mee te werken. Wat betreft het openstaan van het autoraam merkte de korpsbeheerder op dat dit was gebeurd vanwege hygiënische redenen. Over de rechtmatigheid van de aanhouding liet de korpsbeheerder zich niet uit. In dat verband verwees hij naar de rechter.

3. Verzoeker was het niet eens met het oordeel van de korpsbeheerder en wendde zich bij brief van 30 juni 2007 tot de Nationale ombudsman. Verzoeker verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen.

4. Op 6 maart 2008 veroordeelde de kantonrechter verzoeker tot een voorwaardelijke geldboete wegens het niet kunnen tonen van een legitimatiebewijs. Verzoeker ging hiertegen in hoger beroep. De datum waarop de zaak in hoger beroep wordt behandeld was in september 2008 nog niet bekend.

I. Ten aanzien van het fouilleren en boeien

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond hem bij zijn aanhouding op 6 februari 2007 hebben gefouilleerd en geboeid en vervolgens zijn verzoek om de handboeien tijdens het vervoer naar het politiebureau los te maken hebben geweigerd.
2. Verzoeker bracht in dit verband naar voren dat er geen aanleiding bestond om hem te fouilleren en te boeien. Volgens verzoeker was hij niet brutaal tegen de politieambtenaren geweest en pleegde hij ook geen verzet. Verzoeker gaf aan kalm te zijn geweest, en op de vraag naar zijn identiteitsbewijs had hij geantwoord dat zijn rijbewijs in de auto lag. Nadat één van de politieambtenaren tegen verzoeker had gezegd dat hij goed in zijn zakken moest kijken, vond verzoeker alsnog zijn rijbewijs. Volgens verzoeker werd hij vervolgens toch aangehouden en geboeid.
3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoeker ongegrond te achten. Volgens de korpsbeheerder had verzoeker door zijn gedrag, te weten een gebrek aan medewerking wat betreft zijn identificatie en zijn pogingen om weg te komen bij de politieambtenaren, duidelijk laten blijken dat er mogelijk sprake zou zijn van vluchtgedrag en van een eventueel veiligheidsrisico voor de politieambtenaren. De politieambtenaren besloten hierop om verzoeker te fouilleren en hem te boeien. Aangezien onderweg naar het bureau duidelijk bleek dat verzoeker nog steeds niet bereid was mee te werken nu verzoeker de politieambtenaren meerdere malen uitmaakte voor de ergste ziekten, was het niet aan de orde de handboeien te verwijderen voor aankomst bij het politiebureau, aldus de korpsbeheerder.
4. Politieambtenaar B. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

Op de bewuste dag ging politieambtenaar B. samen met drie collega's naar een pand om een vrouw buiten heterdaad aan te houden. In het pand werd ook verzoeker aangetroffen, waarop de politieambtenaren verzoeker vroegen zich te legitimeren. Verzoeker weigerde dit meermalen. Hij wilde niet meewerken, was vervelend en gedroeg zich obstinaat. Vanwege het gedrag van verzoeker hielden de politieambtenaren hem aan zodat hij mee kon worden genomen naar het bureau. Verzoeker weigerde echter nog steeds om zijn medewerking te verlenen. Hij deed heel vervelend en wilde niets. Toen is besloten om de

handboeien bij verzoeker om te doen. Politieambtenaar B. verklaarde dat dit de standaardprocedure is. Het boeien gebeurde voor de veiligheid van de politieambtenaren. Voordat verzoeker werd geboeid werd hij eerst gefouilleerd. Het fouilleren is een standaardprocedure. Verzoeker verleende ook tijdens de fouillering geen medewerking en gedroeg zich zodanig dat het fouilleren bijna onmogelijk werd. Verzoeker verzette zich verbaal en ook fysiek. Toen verzoeker achter in de politieauto zat vroeg hij of de handboeien afmochten. Gelet op het gedrag van verzoeker kon dit echter niet, aldus politieambtenaar B. Tijdens de gehele autorit zei verzoeker namelijk verschrikkelijk lelijke dingen tegen politieambtenaar K. Ook liet verzoeker winden, aldus politieambtenaar B.

5. Politieambtenaar K. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer op dit punt het volgende:

Op de bewuste dag ging politieambtenaar K., samen met drie collega's, naar een pand om een persoon buiten heterdaad aan te houden. In het pand werd ook verzoeker aangetroffen, waarop de politieambtenaren verzoeker vroegen zich te legitimeren. Verzoeker weigerde dit. Hij zei letterlijk "ik geef het niet". Hierop legde politieambtenaar K. aan verzoeker uit dat wanneer hij zijn legitimatie niet zou geven hij zou worden aangehouden en meegenomen naar het bureau. Verzoeker weigerde weer, waarop hij werd aangehouden. Nadat verzoeker was aangehouden toonde verzoeker zijn rijbewijs. Politieambtenaar K. verklaarde dat verzoeker hiermee te laat was, omdat hij nu al was aangehouden. Verzoeker stond vervolgens op en hij belemmerde de aanhouding van de persoon waarvoor de politieambtenaren in eerste instantie waren gekomen. Ook werd hij recalcitrant. Verzoeker begon dingen te roepen zoals "jullie moeten gewoon weggaan, laat ons met rust". Verzoeker werkte niet mee. Politieambtenaar K. wilde verzoeker vervolgens fouilleren en vroeg verzoeker of hij nog scherpe voorwerpen bij zich had. Hierop antwoordde verzoeker "daar kom je wel achter". Na de fouillering wilde politieambtenaar K. verzoeker meenemen, maar verzoeker werkte nog steeds niet mee. Verzoeker zei twee keer dat hij niet mee wilde. Hierop zijn de boeien bij verdachte aangelegd. Het boeien gebeurde vanwege de veiligheid van de politieambtenaren. Er was immers sprake van een weigerende verdachte, aldus politieambtenaar K. Eenmaal buiten aangekomen zei politieambtenaar K. tegen verzoeker dat hij rechtsaf moest omdat daar de politieauto stond. Verzoeker antwoordde hierop dat hij niet meeging en hij maakte aanstalten om naar links te gaan. Eenmaal in de auto vroeg verzoeker of de boeien afmochten. Dit weigerde politieambtenaar K. gelet op het recalcitrante gedrag van verzoeker. Verzoeker begon namelijk tijdens het rijden de politieambtenaren uit te schelden voor racisten en sadisten. Ook liet verzoeker stinkende winden. Politieambtenaar B. zei nog tegen verzoeker dat hij het rustig aan moest doen, aldus politieambtenaar K.

6. In het door de korpsbeheerder overgelegde proces-verbaal van aanhouding van verzoeker, opgemaakt op 6 februari 2007 door politieambtenaren K. en B., staat voor zover hier van belang het volgende geschreven.

Tijdens het binnentreden van de woning zagen de politieambtenaren K. en B. een man op een stoel in de woonkamer zitten, genaamd C. (*verzoeker, NO*). C. werd om zijn legitimatie gevraagd, waarop C. zei dat hij zijn legitimatie niet liet zien. De agenten vorderden C. nog driemaal om zijn legitimatie te laten zien. C. weigerde steeds. Hierop is C. meegedeeld dat hij zou worden aangehouden als hij zijn legitimatie niet zou laten zien. C. zei hierop nog tweemaal dat hij zijn legitimatie niet liet zien. Hierop is C. aangehouden wegens het overtreden van artikel 2 Wet op de identificatieplicht (zie Achtergrond, onder I.). Nadat C. was aangehouden liet hij zijn rijbewijs zien. De politieambtenaren deelden C. mee dat hij hiermee nu te laat was, en vervolgens werd C. verteld dat hij zou worden overgebracht naar een politiebureau. C. antwoordde hierop dat hij niet meeging. De politieambtenaren zeiden tegen C. dat het verstandig was om gewoon mee te gaan. Hierop zei C. nogmaals dat hij niet meeging. C. stond op en ging voor een muur staan in de woonkamer. C. werd vervolgens gevraagd of hij scherpe voorwerpen bij zich had, waarop C. antwoordde dat ze daar vanzelf wel achterkwamen. C. gaf vervolgens tot tweemaal toe geen gehoor aan het verzoek om zijn benen te spreiden. Hierop is C. geboeid ten behoeve van C's eigen veiligheid en de veiligheid van de andere personen die in de ruimte aanwezig waren. Vervolgens is C. gefouilleerd, waarbij niets werd aangetroffen.

Beoordeling

De Nationale ombudsman zal het boeien en het fouilleren van verzoeker afzonderlijk beoordelen. De Nationale ombudsman merkt hierbij op dat de rechtmatigheid van de aanhouding vaststaat, nu de kantonrechter verzoeker op 6 maart 2008 heeft veroordeeld voor het - kort gezegd - niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs.

Ten aanzien van het boeien

7. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft eenieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit grondrecht is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder II.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder II.). Ook in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder III.).

8. In artikel 22 van de Ambtsinstructie is bepaald dat politieambtenaren een persoon die is aangehouden ten behoeve van het vervoer handboeien kunnen aanleggen indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. Deze feiten of

omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of in de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden (zie Achtergrond, onder V.). De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen. Daarbij valt te denken aan de ernst van het strafbare feit. Ook van belang is of verdachte zich op het moment van aanhouden agressief heeft opgesteld. Het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een verdachte naar het politiebureau is dus niet in overeenstemming met artikel 22 van de Ambtsinstructie.

9. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten dat een van de redenen voor het boeien van verdachte het aanwezig zijn van vluchtgevaar was. De Nationale ombudsman kan de korpsbeheerder hierin niet volgen. Immers, verzoeker is in de woning van zijn vriendin geboeid. Zowel uit de verklaring van verdachte, als uit de verklaringen van de betrokken politieambtenaren K. en B. volgt niet dat er op dat moment sprake was van vluchtgevaar.

De Nationale ombudsman acht het gelet op de eensluidende verklaringen van de politieambtenaren K. en B. aannemelijk dat verzoeker zich weigerachtig heeft opgesteld en zich vervelend gedroeg. Uit de twee verklaringen van politieambtenaar K. en B., alsmede uit het proces-verbaal van aanhouding, volgt dat het vervelende en weigerachtige gedrag van verzoeker met name bestond uit het zich verbaal verzetten tegen zijn overbrenging naar het politiebureau. Fysiek verzette verzoeker zich door geen aanstalten te maken om met de politieambtenaren mee te gaan en door zijn benen niet te spreiden bij de fouillering. Daarbij maakte verzoeker nog de opmerking dat de politieambtenaren er wel achter zouden komen of hij scherpe voorwerpen bij zich had. Gelet hierop is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoeker zich op een dusdanig onberekenbare wijze heeft gedragen dat de politieambtenaren op grond daarvan in redelijkheid konden vrezen voor hun eigen veiligheid, die van derden, of die van verzoeker.

Gelet op deze omstandigheden is de Nationale ombudsman dan ook van oordeel dat de politieambtenaren in redelijkheid konden overgaan tot het boeien van verzoeker. Het genoemde grondrecht op onaantastbaarheid van het lichaam is dan ook niet geschonden.

Nu voorts uit de eensluidende verklaringen van de politieambtenaren K. en B. blijkt dat verzoeker tijdens de autorit naar het politiebureau aan het schelden was, is de Nationale ombudsman van oordeel dat er op dat moment ook geen aanleiding bestond om de boeien van verzoeker af te doen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van het fouilleren

10. Het klachtonderdeel over het fouilleren wordt eveneens getoetst aan het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, zoals hiervoor onder punt 7 omschreven. Aangezien door foullering inbreuk wordt gemaakt op de hiervoor aangeduide grondrechten is daarvoor een wettelijke legitimering vereist (zie Achtergrond, onder IV.).

Het onderzoek aan de kleding betreft een veiligheidsfoullering en is gebaseerd op artikel 20, eerste lid, van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder V.). Deze foullering is te beschouwen als een maatregel in het belang van de veiligheid ter bescherming van de verdachte en de politieambtenaren.

11. Gelet op het gedrag van verzoeker, hetgeen besproken is onder punt 9., is de Nationale ombudsman van oordeel dat dit gedrag rechtvaardigt dat verzoeker op het moment van aanhouding aan een veiligheidsfoullering werd onderworpen. De politieambtenaren hebben dan ook niet in strijd gehandeld met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van het draaien van de boeien

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, althans één politieambtenaar, hard op de handboeien heeft gedrukt om hem een bepaalde richting op te laten lopen.
2. Verzoeker bracht naar voren dat politieambtenaar K., toen hij van de woning waarin hij was aangehouden en geboeid via het trappenhuis naar beneden werd begeleid, telkens op de handboeien drukte. Verzoeker gaf aan dat dit pijn deed, maar dat hij hierover niets had gezegd. Ook werd hij tijdens het lopen naar de auto heen en weer geduwd. Dit hield op toen verzoeker de politieambtenaren vroeg of ze hem niet gewoon konden vertellen welke richting hij op moest. Verzoeker benadrukte dat het niet klopte dat hij een andere richting op was gelopen. Hij liep de richting op waarin de politieambtenaar hem vertelde dat hij moest gaan, aldus verzoeker.
3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoeker ongegrond te achten. De korpsbeheerder gaf aan dat de bewuste politieambtenaar meerdere malen had aangegeven welke kant verzoeker moest oplopen. Aangezien verzoeker volhardde in zijn pogingen om een andere richting op te gaan, heeft de politieambtenaar enigszins druk uitgeoefend op de handboeien om verzoeker met zachte drang de juiste kant op te sturen. Dit is niet een ongebruikelijke methode bij onwillige arrestanten, aldus de korpsbeheerder.

4. Politieambtenaar K. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer op dit punt het volgende.

Nadat verzoeker geboeid was is verzoeker samen met politieambtenaar K. en B. via het trappenhuis van de zevende verdieping naar beneden gelopen. Verzoeker liep als eerste de trap af, gevolgd door politieambtenaar K. die verzoeker bij zijn boeien vasthield en daarachter politieambtenaar B. Door deze wijze ontstond er tussen verzoeker en politieambtenaar K. wel wat hoogteverschil, hetgeen het afdalen van de trappen bemoeilijkte. Politieambtenaar K. heeft tijdens het lopen op de trap niet opzettelijk met de boeien gedraaid. Eenmaal beneden aangekomen vertelde politieambtenaar K. dat verzoeker naar rechts moest lopen, omdat daar de auto stond. Verzoeker antwoordde hierop dat hij niet mee ging en maakte aanstalten om linksaf te gaan en werkte weer niet mee. Politieambtenaar K. heeft toen iets aan de boeien gedraaid om verzoeker de juiste richting op te laten lopen. Voordat politieambtenaar K. dit deed heeft hij verzoeker eerst nog gewaarschuwd en gezegd dat hij rechtsaf moest lopen.

5. Politieambtenaar B. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer op dit punt dat zij zich niet kon herinneren dat er een worsteling of gedraai is geweest bij de auto, of dat verzoeker naar de auto moest worden gesleurd. Wel verklaarde politieambtenaar B. dat zij zeker wist dat politieambtenaar K. tegen verzoeker had gezegd dat we naar de auto gingen en welke kant verzoeker moest oplopen.

6. In het door de korpsbeheerder overgelegde proces-verbaal van aanhouding van verzoeker, opgemaakt op 6 februari 2007 door politieambtenaren K. en B., staat voor zover hier van belang het volgende geschreven.

"...Vervolgens is C. (*verzoeker, NO*) vanuit de woning overgeplaatst in een onopvallend dienstmotorvoertuig. Onderweg naar het dienstmotorvoertuig hield ik, politieambtenaar K. C. vast aan zijn handboeien. Onderweg naar het voertuig voelde ik, politieambtenaar K., dat C. in de tegenovergestelde richting liep waar C. daadwerkelijk naar toe moest lopen. Hierop heb ik, politieambtenaar K, C. kenbaar gemaakt dat hij gewoon moest meewerken. Vervolgens heb ik, politieambtenaar K, de handboeien iets gedraaid om zo C. onder controle te houden. Vervolgens zei C. "je bent een sadist om zo met de boeien te draaien..."

Beoordeling

7. Wat betreft het draaien van de handboeien tijdens het aflopen van de trap staan de lezingen van verzoeker en van politieambtenaar K. tegenover elkaar. Verzoeker geeft aan dat politieambtenaar K. telkens op de handboeien drukte, terwijl politieambtenaar K. verklaarde dat hij tijdens het aflopen van de trappen niet opzettelijk op de handboeien heeft gedrukt. Nu op dit punt de lezingen tegenover elkaar staan, en er geen reden is om aan de ene lezing meer waarde toe te kennen dan aan de andere lezing, onthoudt de

Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

8. Het staat vervolgens niet ter discussie dat politieambtenaar K. - eenmaal buiten gekomen - aan de handboeien van verzoeker heeft gedraaid. De omstandigheden waaronder dit gebeurde zijn uit het onderzoek niet duidelijk geworden. Volgens politieambtenaar K. draaide hij iets aan de boeien van verzoeker, omdat verzoeker aanstalten maakte om de andere kant op te lopen dan waar de auto stond. Daarbij zou politieambtenaar K. verzoeker eerst hebben gewaarschuwd, voordat hij aan de boeien draaide. Verzoeker verklaarde daarentegen dat hij niet in een andere richting is gelopen en gewoon met politieambtenaar K. is meegelopen. De beoordeling van de vraag of het draaien aan de boeien betekent dat er een inbreuk is gemaakt op genoemd grondrecht, kan niet worden gemaakt zonder de omstandigheden waaronder dit gebeurde helder te hebben. Dit is echter niet het geval, nu op dit punt de lezingen lijnrecht tegenover elkaar staan en zich geen omstandigheden voordoen op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere lezing. Om deze reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt eveneens van het geven van een oordeel.

III. Ten aanzien van het openen van een autoraam

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ten slotte over dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond gedurende bijna de hele rit het achterraam van de auto hebben opengezet. Verzoeker gaf aan dat het buiten erg koud was en dat het vroom. Het openzetten van een raam ervoer verzoeker dan ook als zeer onplezierig.

2. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoeker ongegrond te achten. De korpsbeheerder gaf aan dat de politieambtenaar die met verzoeker op de achterbank zat, inderdaad het raam had opengezet. De reden hiervoor was dat verzoeker, ondanks waarschuwingen van de politieambtenaren, meerdere malen onaangenaam geurende winden liet. De politieambtenaar zag zich genoodzaakt, gelet op de penetrante geur, het raam geopend te houden tijdens de autorit. De korpsbeheerder voegde hier aan toe dat de politieambtenaar verzoeker diverse malen heeft verzocht op te houden, zodat het verzoeker zeker duidelijk moet zijn geweest waarom het raam van de auto openstond.

3. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder en de verklaringen van de politieambtenaren K. en B. liet verzoeker weten geen winden te hebben gelaten.

4. Politieambtenaar B. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer op dit punt dat zij zich het voorval over het raam dat openstond niet meer kon herinneren. Wat ze zich wel kon herinneren was het slechte weer en dat het sneeuwde. Ze verklaarde voorts dat ze op dit punt navraag deed bij haar collega, en dat het klopt dat de raampjes waren opengezet omdat verzoeker winden liet.

5. Politieambtenaar K. verklaarde tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer op dit punt dat verzoeker tijdens de autorit tegen hem en zijn collega politieambtenaar B. begon te schelden. Ook begon hij winden te laten. De winden stonken zo ontzettend dat hij en politieambtenaar B. allebei de ramen iets hebben opengezet voor wat frisse lucht. Politieambtenaar K. verklaarde voorts dat hij niet de reden van het opendoen van de ramen aan verzoeker vertelde, omdat hij niet met verzoeker in discussie wilde gaan gelet op zijn scheldpartijen in de auto.

Beoordeling

6. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bij het overbrengen van een arrestant in een dienstvoertuig naar het politiebureau, de arrestant niet onnodig door de politieambtenaren wordt blootgesteld aan warme of koude (buiten)temperaturen.

7. De lezing van verzoeker staat lijnrecht tegenover de lezing van de politieambtenaren K. en B. Nu de verklaringen van politieambtenaar K. en B. eensluidend zijn en er naar het oordeel van de Nationale ombudsman voor de politieambtenaren K. en B. geen aanleiding bestaat om een dergelijk verhaal te verzinnen, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoeker tijdens de autorit naar het politiebureau onaangenaam geurende winden liet. Dat hierop een autoraam is opengezet om de penetrante geur uit de auto te laten ontsnappen, acht de Nationale ombudsman niet onbegrijpelijk. Hij merkt daarbij op dat niet aannemelijk is dat de politieambtenaren het raam zonder goede reden hebben opgedaan, nu het rijden met open raam in de winter ook voor die ambtenaren zelf niet aantrekkelijk is.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, is

niet gegrond ten aanzien van:

het fouilleren van verzoeker;

het boeien van verzoeker;

het openzetten van een autoraam.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de klacht over het draaien aan de boeien van verzoeker.

Onderzoek

Op 30 juni 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer C. te Rotterdam, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld. Tevens werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. In een later stadium van het onderzoek werden twee betrokken ambtenaren gehoord door een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Rotterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en betrokken ambtenaar B. deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Betrokken ambtenaar K. gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Het verzoekschrift van verzoeker van 30 juni 2007, met bijlagen;

nadere stukken ten behoeve van het verzoekschrift van verzoeker van 17 oktober 2007, met bijlagen;

het interne klachtdossier van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, met bijlagen, waaronder:

a. de beslissing van de korpsbeheerder van 29 juni 2007;

b. proces-verbaal van aanhouding van 6 februari 2007;

het standpunt van de korpsbeheerder van 9 mei 2008;

verklaring van politieambtenaar B. van 7 mei 2008;

verklaring van politieambtenaar K. van 15 mei 2008;

reactie van verzoeker van 24 mei 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Wet op de identificatieplicht

Artikel 2

"Een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, is verplicht op de eerste vordering van een ambtenaar als bedoeld in artikel 8a van de Politiewet 1993, een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 ter inzage aan te bieden. Deze verplichting geldt ook indien de vordering wordt gedaan door een toezichthouder."

II. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

III. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

IV. Politiewet 1993

Artikel 8, derde lid

"...3. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd tot het onderzoek aan de kleding van personen bij de uitoefening van een hem wettelijk toegekende bevoegdheid of bij een handeling ter uitvoering van de politietaak, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid, die van de ambtenaar zelf of van derden en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar..."

V. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 20

"...1 het onderzoek, bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Politiewet 1993, geschiedt door het oppervlakkig aftasten van de kleding en wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen..."

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie

Artikel 22-23 (...)

"Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...)

De omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moeten worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden. (...)"